

Izhaja vsak četrtek,
Velja s poštnino vred in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo in
plača se za navadno vrstico
če se oznanilo natisne en-
krat, 10 kr., če dvakrat,
15 kr., če trikrat 20 kr.,
in vsakokrat za kolek 30 k.

Štv. 9.

V Mariboru 3. marca 1870.

Tečaj IV.

Žalosten samogovor nekega kmeta na pepelnico.

Kaj bomo začeli na svetu? Ni več vere ni poštenja, ni več človek varen pred človekom, celo tati niso več takošni kakor so nekdanj bili. Nekdanj so vkradli celo kravo ali prašico, sedaj odrežejo samo gnjate in pustijo drobovino in libovino lastniku. Vse se je sprevrglo, — nekdanj so „šri-barje“ juternska pisma spisovali na trdni papir, sedaj se že- ninu že domu iz kancelije gredočemu raztrga v torbici ali aržetu; nekdanj je veljalo takošno pismo z debelim rudečim pečatom, na katerem so se videli orli, jeleni ali volki, tolar, sedaj pol tiskane pole pisano na mehkem nič trpečem pa- pirju brez pečata, brez podpisa gospodskinega velja 10 gold. Kaj bomo začeli na svetu? Nekdanj smo na ženetninah starino pili, nevesti srebernjake darovali, sedaj ni več starine ne srebernine. Celo „fureži“ ne slovijo več tako; nekdanj se je za furež zaklala krava, fureževalo se je do petka, sedaj se vsa pojedina odpravi eno noč. Kaj bomo začeli na svetu? Nekdanj so se „frboltari“ vozili v kočijah, sedaj se „pecirkshopmani“ pripeljajo v „štajerbagrlnju“ z suhim kljusetom, nekdanj so g. dehanti in farneštři bili povsod prvi, v cerkvi in šoli, sedaj v šolo ne smejo še poluknoti, in tudi če ho- čejo cerkev popraviti, še zarenči kakošen „kirhenkurenchob- man“, (gospod v prtenih hlačah) in jim brani Bogeču lepo streho napraviti, tako da na več krajih po zimi na ljubega Bogca dež kaplje. Nekdanj smo usnje v Celju kupili za do- ber kup in črevlji so trpeli tri zime, sedaj ne držijo več za prvi sneg. Nekdanj smo plačevali od sto plugov zemljišča 10 goldinarjev „šajna“ štibre, sedaj moramo toliko že od enega pluga plačati. Nekdanj je kmet, ako je bil v denarni zadregi, dobil, če je imel le dobro pokrito streho, denarja dovolj v grajščini na posodo, sedaj naj potrka in prosi — iz vsakega kota se zarežijo: „država nima denarja“. Nekdanj smo imeli enega ministra do smrti njegove, sedaj imamo vsak mesec novega. Nekdanj smo se samo večerani zbrali na Martinovo nedeljo pri županu, in sklenili srenjske račune pri prav mastni goski in ni je trebalo celo leto več iti v župa- novo hišo. Ključari so zlato in srebro zaklenoli v železno tružico, da je ječala od teže, sedaj imamo vsak teden „zi- cengo“ in srenjska kasa ječi od same praznote. Nekdanj smo kobile gonili k cesarskim žreboem brez plačila, kobile so se napasle in vrgle gotovo vsako leto vrla žrebeta, sedaj pla- čamo po 2 in 3 goldinarje, in čakamo tri leta na žrebeta. Nekdanj nam je znal pregnati miši in podgane kakošen berač s palico, za kterege so se tudi trgali, ko je v vas prišel, sedaj za kljuke prijemlje berač za beračem, prost in gospodsk, raztrgan in lepo oblečen, pa nobeden ne vé miš ne podgan pregnati. Nekdanj smo se za mrličji jokali in za pokojj nji- hovah duš gologlavi molili, sedaj vsaj po mestih in trgih vse v procesiji žlabra in klopoče z klafeto na glavi, da ubogi mežnar ne sliši svojega lastnega glasa. Nekdanj, če so po- štene priče spričale kakšnega hudodelca hudodelstva, so ga zaprli in mu jih po potrebi odmerili, sedaj cesarski dohtarji še izpričujejo in zagovarjajo hudodelca, in če ga obsodijo v ječo, je vesel, ko da bi na furež šel. Nekdanj je imela vsaka srenja svojega bika, ki je zastonj plemenil, sedaj ga ni najti v peti srenji, in še tisti, ktere so nam bivši minister poljedelstva poslali, so več kakor 5 dni daleč. Bomo pač mogli krave po železnici k bikom voziti, kedar se pojajo.

Nekdanj so žene do svoje smrti pri možeh ostale, sedaj po- begnejo že po prvi noči. Nekdanj smo purmane vse doma pojedli, sedaj nam jih židovi vse nekam odpeljajo. Nekdanj so z raki tržili pastirčeki in vaški fantje, sedaj mustafasti gospodje jih vse pokupijo. Nekdanj so zajce samo smeli go- spodje streljati, sedaj pa gre že vsak smrkolin na lov. Nek- danj smo častili posvetno in dubovsko gospodsko, sedaj nam zastonj pošiljajo iz Dunaja novine, v kterih se v besedi in sliki psujejo razun cesarjev vsi drugi gospodje posvetnega in duhovskega stanu, celo ministri morejo na tem veselje imeti, kako jih namalajo z oslovskimi ušesi. Nekdanj smo mogli iskati do dvadeset ur daleč kakšnega dohtarja, ako smo koga hotli na dohtarja dati, sedaj že skoro v vsakem trgu po dva čepita, pa le ni še pravice najti. Nekdanj smo imeli dobre ceste, sedaj si noge poterejo pogostem ljudje in živina; kovač si je nekdanj pri kmetu zaslužil v celem letu samo en tolar, sedaj vsak teden en tolar, vendar ceste osta- nejo slabe tako dolgo, dokler si g. „pecirkshauptman“ ali g. „purgrmajster“ nog ne potereta. Nekdanj so kmečke go- spodinje vsako leto naredile vedro masla, sedaj ga komaj za veliki petek zmorejo. Nekdanj so naši predstariši Turke strahovali, sedajni stariši pa ne morejo več svojih malih otrok strahovati. Nekdanj je bila beseda moškega spola, in reklo se je: „mož beseda“, sedaj se reče: „baba beseda“. Nekdanj je veljalo pri sodnijah in reklo: „manjša krivica“, „manjša kazen“, sedaj je ravno narobe; velike krivičnike pomilostujejo, manje pa ostro kaznujejo. Nekdanj so spoz- nali, da se glad in nevolja z besedami ne dasta vkrotiti, sedaj pa se besedari celo leto v zborih, in državni poslanci mislijo z besedami nevoljo odpraviti. Nekdanj vrane niso trpele sov v svoji družbi, sedaj se lepo zastopijo, kar nam državni zbor pričuje. — O ti presneta, čem reči presveta nova Jera. Tako moj dragi „Slov. Gospodar“ sem slišal v Spačuhovu na pepelnico predpoldnem poštenega moža to- žiti. Jeli bi nam ne vedel kateri sodelavec ali čitalec Gospo- darjev v tem listu odgovoriti, kaj je vzrok vsem tem tožbam, in kako bi sopes nekdanje dobre čase nazaj dobili?

V Spačuhovu na pepelnico
popoldne leta 1870.

Vicko Dragan.

Sedajni obilni zakoni.

(Spisal Fr. Jančar.)

(Dalje.)

Prav je, ako se število Slovencev in sploh Slovanov množi. Prav je, ako je prilika dana tudi bornemu, siromaš- kemu človeku se v zakon podati. Zakaj ta vražja pravica, ktera je le bogatinom in posestnikom dosehdob dovoljevala se ženiti, ni piškavega oreha vredna — kakor bi baš zgoraj omenjeni ljudje iz drugačne tvarine sestavljeni bili, kakor so reveži, ki isto tako krv pod kožo imajo kot oni. Pred tremi leti mi je nek žlabni gospod v obraz rekel: Siromak se ne ima ženiti! Ali je morda to kakšno junaštvo, ako je kateri malopridnež od bogatih premožnih starišev rojen, in so mu zategadel vsaka vrata na ob težaj odprta. Ali je morda to toliko čudo, ko je nek hudobnež po naključbi ali celo po zvijači veliko dedšino vzdignol, in se sedaj ženiti smé, ka- kor mu je drago. Ali je morda nad tem strmeti, ko edini zasladkarjeni kujonski sin imenitnega posestnika se zamore